Finnwatch ry:n lausunto
valtiovarainvaliokunnan verojaostolle
8.11.2021

Asia: HE 204/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi eräiden rajat ylittävien hybridijärjestelyjen verotuksesta annetun lain ja tuloverolain 9 ja 10 §:n muuttamisesta

Finnwatch kiittää mahdollisuudesta lausua valtiovarainvaliokunnan verojaostolle hallituksen esityksestä koskien käänteisen hybridiyksikön verotusta.

Finnwatch pitää HE-luonnoksessa tehtyjä valintoja muilta osin perusteltuina, mutta suosittelee vaihtoehtorahastoja koskevasta poikkeuksesta luopumista.

Hallituksen esitys pohjautuu EU:n veronkiertodirektiiviin. Sen tarkoituksena on implementoida direktiiviin sisältyvät nk. käänteistä hybridiyksikköä koskevat säännökset.

Uudet säännökset koskevat lähinnä ky-muotoisia pääomasijoitusrahastoja

Käänteisellä hybridillä tarkoitetaan tilannetta, jossa kotimaisen elinkeinoyhtymän rajoitetusti verovelvollisen yhtiömiehen, joka ei ole luonnollinen henkilö, tulo-osuutta ei veroteta tämän verotuksellisessa kotimaassa siksi, että ko. maa katsoo elinkeinoyhtymän olevan erillinen verovelvollinen, eikä tulo ole veronalaista myöskään Suomessa. Soveltamisen edellytyksenä on lisäksi, että yhtiömies yksin tai siihen etuyhteydessä olevien muiden yhtiömiesten kanssa käyttää määräysvaltaa elinkeinoyhtymässä. Uusien säännösten tarkoituksena on saattaa tulo tällöin veronalaiseksi Suomessa nollaverotustilanteiden välttämiseksi. Soveltamisalan piiristä esitetään rajattavaksi ulos laajaomisteiset vaihtoehtorahastot, joilla on hajautettu arvopaperisalkku.

Käytännössä uudet säännökset voisivat tulla Suomessa sovellettaviksi tilanteessa, jossa yhtymän (kommandiittiyhtiön tai avoimen yhtiön) rajoitetusti verovelvolliselle yhtiömiehelle ei synny yhtymän toiminnan perusteella kiinteää toimipaikkaa Suomeen, koska yhtymä ei harjoita Suomessa minkäänlaista toimintaa ja sillä on vain ulkomailta saatuja tuloja. Tällöin Suomi ei verota yhtiömiestä sen osuudesta em. tuloihin, koska tuloa ei katsota Suomesta saaduksi. Mikäli yhtiömiehen verotuksellinen asuinmaa puolestaan katsoo suomalaisen yhtymän olevan erillinen verovelvollinen ja jättää tulot siksi verottamatta, syntyy tästä nollaverotustilanne.

Toinen – ja oletettavasti yleisempi – tilanne liittyy kommandiittiyhtiömuotoisiin pääomasijoitusrahastoihin, joilla on rajoitetusti verovelvollisia äänettömiä yhtiömiehiä. TVL 9 §:n 5 ja 6 momentin edellytysten täyttyessä rajoitetusti verovelvollista pääomarahaston äänettömän yhtiömiehen tulo-osuutta verotetaan Suomessa vain niiltä osin kuin tulo olisi ollut veronalaista suoraan kohdeyhtiöstä saatuna (eli tilanteessa, jossa sijoitusta kohdeyhtiöön ei olisi tehty kommandiittiyhtiömuotoisen pääomarahaston kautta). Tämä tarkoittaa mm. sitä, ettei rajoitetusti verovelvollisen tulo-osuutta veroteta lainkaan korkotulojen ja myyntivoittojen osalta, koska nämä tulot olisivat olleet rajoitetusti verovelvolliselle Suomessa verovapaita suoran omistuksen tapauksessa. Jos äänettömän

Finnwatch ry, Malminrinne 1 B, 00180 Helsinki
www.finnwatch.org

yhtiömiehen asuinvaltiokaan ei verota em. tuloja, koska katsoo yhtymän olevan erillinen verovelvollinen, jäävät kyseiset tulot kokonaan verottamatta.

Nyt esitettyjen uusien säännösten tavoitteena on saattaa em. tilanteissa tulot Suomessa veronalaisiksi käänteisen hybridiyksikön omistusosuutta (50 prosentin ääni- tai pääomaosuus) ja yhtiömiehen yhteisömuotoa (ei luonnollinen henkilö) koskevien edellytysten täyttyessä.

Sääntelyn toteutuksessa perusteltua poiketa direktiivistä

Direktiivistä poiketen verovelvollisuutta esitetään käänteisen hybridin tapauksessa laajennettavan siten, että käänteisen hybridiyksikön tulo-osuus verotettaisiin rajoitetusti verovelvollisen yhtiömiehen tulona säännöksessä eriteltyjen edellytysten täyttyessä. Direktiivissä verovelvollisuus on yhtiömiehen sijaan asetettu elinkeinoyhtymälle. Hallituksen esityksen mukaan verovelvollisuuden asettaminen yhtymälle olisi Suomen yhtymien verotusta koskeva lainsäädäntö huomioiden hankalaa ja edellyttäisi perustavanlaatuisia muutoksia verojärjestelmään. Valinta vaikuttaa esitettyjen perusteluiden valossa perustellulta.

Finnwatch esitti lakimuutoksen aiemmassa lausuntovaiheessa huolensa siitä, estävätkö Suomen solmimat verosopimukset joissain tapauksissa veron perimisen rajoitetusti verovelvolliselta yhtiömieheltä. Hallituksen esitykseen lisättyjen tätä koskevien tietojen valossa näin ei lähtökohtaisesti pitäisi tapahtua, sillä OECD:n verosopimuskommentaarien mukaan yhtiömiehen oikeutta vedota verosopimusetuihin voidaan käänteisen hybridiyksikön tapauksessa rajoittaa. Näin ollen nyt esitetty malli lienee toimiva myös verosopimusten näkökulmasta.

Rahastopoikkeuksen soveltamisala ei saa muodostua direktiivissä tarkoitettua laajemmaksi

Sääntelyn pohjana olevassa direktiivissä käänteistä hybridiyksikköä koskevan sääntelyn ulkopuolelle on rajattu laajaomisteiset sijoitusrahastot, joilla on hajautettu arvopaperisalkku ja joita koskevat sijoittajansuojasäännökset maassa, johon ne ovat sijoittautuneet. HE:ssä rahastopoikkeuksen esitetään koskevan vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa (162/2014) tarkoitettuja vaihtoehtorahastoja silloin, kun ne ovat laajaomisteisia ja niillä on hajautettu arvopaperisalkku. Suomessa ky-muotoiset pääomarahastot ovat käytännössä ainoita rahastoja (ja lähes ainoita tahoja ylipäätään), joiden kohdalla uudet käänteistä hybridiyksikköä koskevat säännökset voivat tulla sovellettaviksi. Tästä johtuen muunlaisten rahastojen ulosrajaamiselle ei ole tarvetta.

On epäselvää, onko direktiivin rahastopoikkeuksen alunperin tarkoitettu koskevan myös pääomasijoitusrahastoja, vai onko sen tarkoituksena ollut ainoastaan rajata sääntelyn ulkopuolelle ns. normaalit sijoitusrahastot, jotka ovat jo lähtökohtaisesti laajaomisteisia ja

Finnwatch ry, Malminrinne 1 B, 00180 Helsinki
www.finnwatch.org

harjoittavat hajautettua sijoittamista. Rahastopoikkeusta ei ole tarkoituksenmukaista säätää direktiivissä tarkoitettua laajempana.

Finnwatch ei näe erityisiä perusteita sille, miksi laajaomisteiset ja hajautettua sijoittamista harjoittavat pääomasijoitusrahastot tulisi rajata sääntelyn ulkopuolelle – etenkin, kun uuden sääntelyn on muutoin tarkoitus kohdistua nimenomaan ky-muotoisiin pääomasijoitusrahastoihin. Nyt verotuskohtelun kannalta ratkaisevaa on se, katsotaanko pääomarahastoja laajaomisteisiksi ja katsotaanko niiden arvopaperisalkun olevan hajautettu. Tämä voi synnyttää epätoivottavia tulkintariitoja, joskin rahastopoikkeuksen ei yleisten käänteistä hybridiyksikköä koskevien kriteerien vuoksi voida olettaa koskevan kovin suurta joukkoa pääomasijoitusrahastoja. Sääntelyn yksinkertaistamiseksi ja tulkintaongelmien ehkäisemiseksi Finnwatch suosittelee kuitenkin vaihtoehtorahastoja koskevasta ulosrajauksesta luopumista. Koska direktiivissä on kyse minimisääntelystä, ei laajaomisteisia rahastoja koskevan poikkeuksen säätäminen liene pakollista – etenkään Suomen tilanteessa, jossa sijoitusrahastolaissa tarkoitetut laajaomisteiset sijoitusrahastot jäävät muutenkin käänteistä hybridiä koskevien säännösten ulkopuolelle.

Finnwatch ry, Malminrinne 1 B, 00180 Helsinki
www.finnwatch.org